

Тема: Правила електронного листування. Спам.

Мета: сформувати правила етикету електронного листування і правила безпечного електронного листування та дотримуватися їх; ознайомитися з поняттям «спам», «фітінг»; навчитися користуватися адресною книгою.

Перебіг уроку.

I. Організаційний етап.

Привітання з учнями. Перевірки наявності та готовності учнів до уроку. Повідомлення теми уроку.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. Що таке електронна пошта?
2. Які переваги електронної пошти від звичайної?
3. Що таке поштовий сервер?
4. Що таке поштовий клієнт?
5. Що таке електронна скринька?
6. Які папки містить поштова скринька? Яке їх призначення?
7. Що таке електронна адреса? Який її формат?
8. Що таке обліковий запис абонента електронної пошти?

III. Вивчення нового матеріалу.

Етикет електронного листування.

Як і користування іншими службами (сервісами) Інтернету, робота з електронною поштою вимагає дотримання певних правил безпеки. Неухильне дотримання простих правил допоможе уникнути різних неприємностей: від зараження комп'ютера вірусом, встановлення на ньому небажаних програм до матеріальних збитків, морального дискомфорту тощо.

Спілкуйтесь електронною поштою так і з тими, як і з ким ви б спілкувалися в реальному житті.

1. Пишучи листа, не забувайте підписатися.
2. Використовуйте тільки нормативну лексику.
3. Не намагайтеся настирливо переконувати кореспондента в чомусь.
4. Завжди, хоча б коротко, але чемно і привітно, відповідайте на поздоровлення.
5. Навчившись користуватися Адресною книгою і маючи в ній кілька десятків адрес, не зловживайте груповими розсиланнями — по перше, ви не служба новин, а по друге, не всім вашим друзям приємно бачити свою адресу поряд з адресою когось, з ким не хочеться бачитися. Краще не полінуйтесь і розішліть кожного листа окремо.
6. Будьте уважні, відповідаючи на листи — якщо ви натиснете «Відповісти всім», ваш лист зможуть прочитати всі, хто отримував лист разом з вами (адреси чііх скриньок були в адресному рядку під час відправлення листа).

Досі трапляються люди, які намагаються з використанням електронної пошти отримати матеріальну вигоду нечесним шляхом. Тому:

1. не передавайте через мережу приватну інформацію, яка може бути використана зловмисником проти вас і вашої сім'ї;
2. ніколи і нікому не повідомляйте пароль до своєї поштової скриньки;
3. ніколи і нікому не пересилайте відомості комерційного характеру (номер кредитної картки, код сейфу тощо);
4. не відповідайте на листи з повідомленнями про те, що ви начебто виграли в лотерею, у вас помер далекий родич і залишив спадок тощо.

Деякі зловмисники намагаються увійти в довіру з метою заволодіти не тільки матеріальними речами, але й залучити людей до різного роду протиправної діяльності. Тому:

1. не передавайте через Інтернет свою домашню адресу і телефон, імена членів сім'ї, приватні сімейні новини;
2. при роботі на чужому комп'ютері (навіть якщо це комп'ютер вашого друга) завжди ставте відповідний прапорець при вході в свою пошту, та виходьте з неї після завершення роботи;
3. не відповідайте на листи від незнайомих (у реальному світі) людей, особливо у випадках, коли в них сповіщають про якість масові заходи.

Листуючись в Інтернеті, ти зазвичай не бачиш співрозмовника, тому не можеш знати, які емоції він вкладає в те або інше повідомлення. Для передавання своїх емоцій у листах часто використовують **смайлики** – (від англ.: smile — посмішка), також емотикон, емограма (англ.: emoticon) – схематичне зображення людського обличчя, що використовується для передавання емоцій.

Смайлики їх значення

:) :-) :^)	я усміхаюся	(:-: моє серце розбите
:~)))))	я дуже щасливий	d :-) знімаю капелюха
:)	підморгування	M:-) привіт!
:(-(-	я у відчаю	:+(це мене зачепило
:-C	дуже засмучений	:-)8 я гарно вдягнений
:-P	показати язика	:-)-8 я доросла дівчинка
:-D	дуже радий	:-)^< я дорослий хлопчик

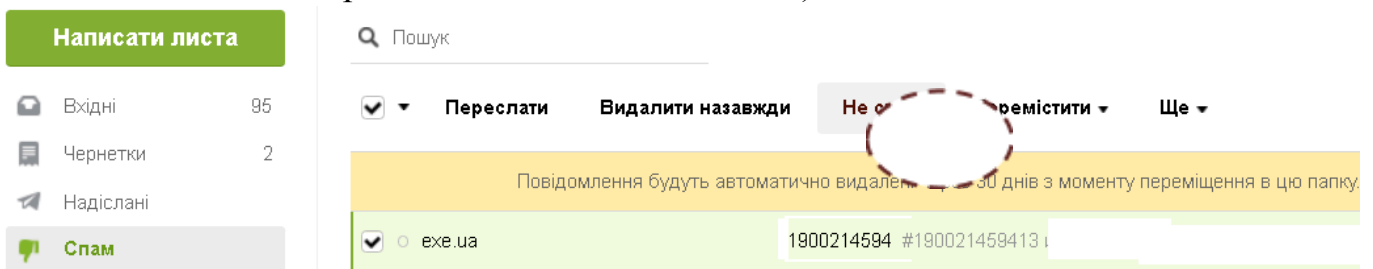
Правила безпеки під час користування електронною поштою

Спілкуючись в Інтернеті, варто пам'ятати про можливі небезпеки та ризики, пов'язані з особливостями роботи в мережі. Якщо відправник листа вам невідомий, правдивість його слів і справжні наміри перевірити неможливо. Часто листи надсилають з метою реклами -так званий **спам** (англ. *spam* - консерви, реклама яких була занадто нав'язливою), з намаганням привернути вашу увагу до певної продукції або послуг. Іноді використовують шкідливі програми для автоматичного розсилання листів рекламного характеру або навіть безглузлого змісту. А тому варто критично ставитися до листів, які можуть надійти від сторонніх осіб.

Під час листування електронною поштою рекомендується дотримуватися таких правил:

- ніколи не відкривайте прикріплені файли, отримані в листах від невідомих осіб. У них можуть бути шкідливі програми. Такі листи рекомендується видаляти;
- ставтеся критично до вмісту отриманих електронних листів, не все, що в них наведено, є правдою;
- не відповідайте на листи, що приходять від невідомих осіб. Відповідаючи на ці листи, ви підтверджуєте існування адреси, що дає змогу надсилати і надалі листи зі спамом;
- не наводьте в листах приватні дані про себе та свою родину, якщо особисто не знайомі з адресатом;
- не погоджуйтеся на особисту зустріч з особами, знайомими вам тільки за електронним листуванням, - вони можуть виявитися не тими, за кого себе видавали;
- не повідомляйте пароль від поштової скриньки стороннім особам, щоб ваша кореспонденція не потрапила до чужих рук та щоб ніхто не міг відправити листа вашим кореспондентам від вашого імені.

Програмне забезпечення для роботи з поштою автоматично визначає спам і переміщує його в окрему папку. Проте іноді туди потрапляють листи, що не є спамом. Якщо листи від певного відправника до вас не надходять, перевірте, чи не переміщено їх до такої папки, і вкажіть системі, що це не спам (в інтерфейсі зазвичай для цього передбачена відповідна кнопка).

Фішинг (англ. phishing, від англ. fishing — ловити рибу) – це спроба оманливим шляхом отримати від вас особисту інформацію в Інтернеті.

Як правило, фішинг здійснюється за допомогою підроблених електронних листів, оголошень або сайтів, подібних до тих, з якими ви вже стикалися раніше. Наприклад, зловмисник може надіслати вам електронний лист, який виглядатиме так, неначе його відправлено з вашого банку, щоб ви надали інформацію про свій банківський рахунок.

Зловмисники у фішингових електронних листах або на сайтах можуть **запитувати таку інформацію:**

- імена користувачів і паролі, зокрема прохання змінити пароль;
- ідентифікаційні номери;
- номери банківських рахунків;
- PIN-коди (особисті ідентифікаційні номери);
- номери кредитних карток;
- дівоче прізвище матері;
- дату народження.

Важливо: компанія Google і команда Gmail ніколи не запитують таку інформацію електронною поштою

Як не стати жертвою фішингу.

Будьте обережні, коли отримуєте електронний лист із запитом особистої інформації.

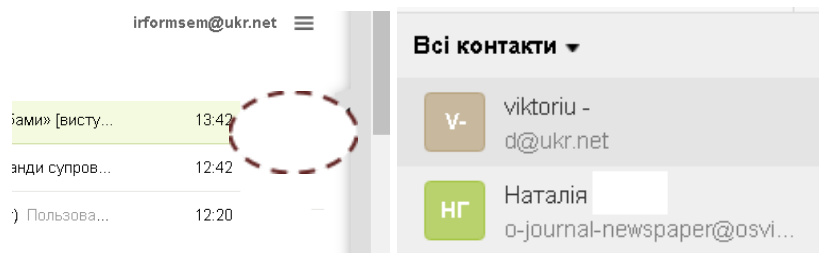
1. Не натискайте посилання та не надавайте особисті дані, доки не переконаєтеся, що лист не підроблено.
2. Якщо лист надійшов з адреси Gmail, повідомте про порушення в Google.

Якщо ви отримали підозрілий лист:

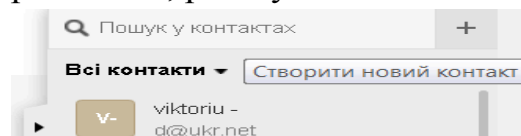
- переконайтеся, що електронна адреса й ім'я відправника збігаються;
- перевірте, чи електронний лист автентифіковано;
- перш ніж натиснути посилання, наведіть на нього курсор (якщо URL-адреса посилання не відповідає опису, то воно може переспрямовувати на фішинговий сайт);
- переконайтеся, що в заголовку «Від» указано правильне ім'я.

Адресна книга.

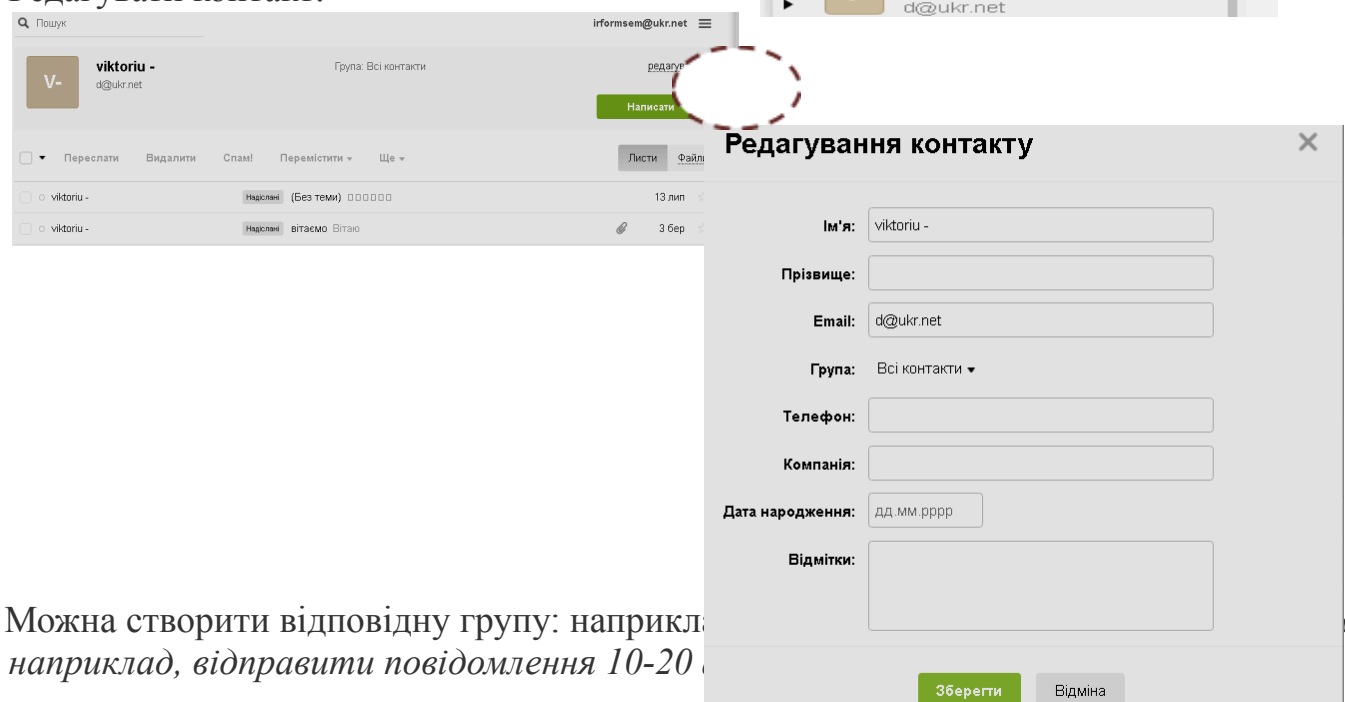
Адресна книжка – сукупність даних (прізвище, ім'я, по батькові, електронні адреси, коментар, телефон тощо) про адресатів електронної пошти. Часто виклик адресної книжки здійснюють, натискаючи кнопку **Контакти** (знаходиться в правій частині вікна):

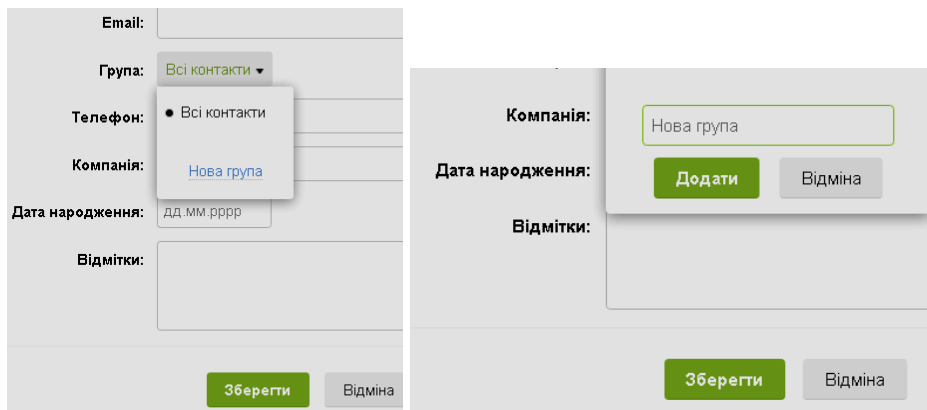
Записи, які додані до адресної книги, можна переглядати, редагувати та видаляти. Щоб створити новий контакт необхідно:

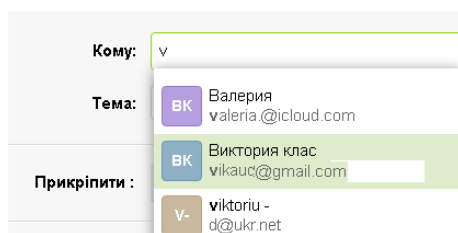
Редагувати контакт:

Можна створити відповідну групу: наприклад, відправити повідомлення 10-20...

Якщо адресна книга заповнена, то можна замість введення електронної адреси в полі **Кому** використати список адрес:

V. Закріплення вивченого матеріалу.

»» Робота з комп'ютером.

VI. Підбиття підсумків уроку.

Бесіда

1. Назвіть основні правила етикету електронного листування та правила безпечної роботи при електронному листуванні.
2. Що означає спам/фішинг? Як захиститися від спаму/фішингу?
3. Для чого використовують адресну книгу?
4. Що таке група контактів? Для чого вона призначена?
5. Для чого використовують смайлики в листуванні?

VII. Домашнє завдання

Складіть текст електронного листа, який може бути спамом. Надішліть його сусіду за партою та копію у навчальну скриньку. Дайте оцінку листу.

Словничок

Смайлики – (від англ.: smile — посмішка), також емотикон, емограма (англ.: emoticon) – схематичне зображення людського обличчя, що використовується для передавання емоцій.

Спам – це небажане повідомлення з рекламною або іншою інформацією.

Фішинг – це спроба оманливим шляхом отримати від вас особисту інформацію в Інтернеті.

Адресна книга – це список адрес електронної пошти та імен користувачів, з якого вибирають одержувачів повідомлення.